

Obsah

1 Demografie jako věda	7
1.1 Objekt a předmět demografie	7
1.2 Vztah demografie k jiným oborům	8
1.3 Stručná historie demografie	9
1.3.1 Počátky demografie	9
1.3.2 Demografie v 18. a první polovině 19. století	10
1.3.3 Vývoj současné demografie	11
1.3.4 Historie demografie v ČR	12
1.4 Prameny	13
1.4.1 Významné mezinárodní demografické instituce a časopisy	13
1.4.2 Nejstarší zdroje demografických údajů na našem území	14
2 Demografické a geodemografické jevy	17
2.1 Údaje o stavu	17
2.1.1 Historie sčítání	18
2.1.2 Sčítání u nás	21
2.1.3 Populační registr	23
2.1.4 Zvláštní šetření	23
2.1.5 Údaje o pohybu	23
2.1.6 Vymezení demografických událostí	24
2.2 Demografická data a ukazatele	27

2.2.1	Grafické znázorňování demografických událostí	28
2.2.2	Demografické ukazatele a jejich měření	31
2.2.3	Specifické míry	35
2.2.4	Standardizované míry	35
3	Analýza struktury obyvatelstva	39
3.1	Struktura obyvatelstva podle pohlaví	40
3.2	Struktura obyvatelstva podle věku	41
3.3	Ekonomická a sociální struktura	46
3.4	Struktura podle rodinného stavu a typu domácnosti	50
3.5	Struktura podle vzdělání	53
3.6	Rozmístění obyvatelstva	55
4	Úmrtnost	57
4.1	Základní pojmy	58
4.2	Ukazatele úmrtnosti	59
4.2.1	Hrubá míra úmrtnosti, specifické míry	59
4.2.2	Střední délka života	62
4.2.3	Úmrtnost dětí v prvním roce života	66
4.2.4	Příčiny úmrtí	71
4.2.5	Nemocnost	74
4.3	Historický vývoj a aktuální situace	76
4.3.1	Úmrtnost ve světě	76
4.3.2	Úmrtnost v rámci Evropy	77
4.3.3	Vývoj úmrtnosti české populace ve 20. a 21. stol.	77
5	Plodnost a porodnost	89
5.1	Základní pojmy	89
5.2	Nejčastěji používané ukazatele	92
5.3	Potratovost	100

5.4	Historický vývoj a aktuální situace	105
5.4.1	Vývoj porodnosti a plodnosti české populace ve 20. a 21. stol.	105
6	Úmrtnostní tabulky	111
6.1	Stacionární populace	112
6.2	Struktura úmrtnostní tabulky, biometrické funkce	114
6.3	Vyrovňávání úmrtnostních tabulek	118
6.4	Otázky sestavování úmrtnostní tabulky	120
6.4.1	Zkrácené úmrtnostní tabulky	128
6.4.2	Dodatek: metodika výpočtu úmrtnostních tabulek ČSÚ	129
7	Sňatečnost a rozvodovost	131
7.1	Míry sňatečnosti, resp. rozvodovosti	132
7.2	Syntetické charakteristiky	137
7.2.1	Úhrnná sňatečnost	137
7.2.2	Průměrný věk při prvním sňatku	138
7.2.3	Úhrnná rozvodovost	138
7.3	Historický vývoj a aktuální situace	139
7.3.1	OECD, EU	139
7.4	Historický vývoj a aktuální situace v rámci ČR	143
8	Migrace	149
8.1	Vnitřní migrace	150
8.2	Historický vývoj a aktuální situace	153
8.2.1	OECD, EU	154
8.2.2	Migrace české populace v období 1918 – 2008	155
8.3	Stěhování mezi českými zeměmi a Slovenskem	160
8.4	Zahraniční stěhování	161
9	Celkové charakteristiky přirozené reprodukce	165

9.1	Jednoduché charakteristiky přirozené reprodukce	167
9.2	Míry celkové populační reprodukce	170
10	Populační odhady a projekce	173
10.1	Intercenzální odhady	174
10.2	Druhy populačních projekcí	174
10.2.1	Komponentní metoda bez migrace	177
10.2.2	Komponentní metoda s migrací	180
10.3	Vývoj prognostické praxe v České republice	181
10.3.1	Přehled oficiálních populačních prognóz	181
10.3.2	Prognózování populačního vývoje v současných podmínkách	182
10.4	Příklady prognóz a projekcí	183
10.4.1	Prognóza obyvatelstva České republiky do roku 2065	183
10.4.2	Dlouhodobá populační projekce OSN	185
11	Vývoj obyvatelstva	187
11.1	Demografická revoluce	187
11.2	Druhý demografický přechod	190
11.3	Vývoj obyvatelstva v českých zemích	193
A	Anglický slovníček základních pojmů	197